

VILUSTUMISSAIRAUKSIEN HOITO KIINASSA

Marja Rautio
Toukokuu 2011

HELSINGIN YLIOPISTON KOULUTUS- JA KEHITTÄMISKESKUS PALMENIA

Marja Rautio: Vilustumissairauksien hoito Kiinassa
Apteekkifarmasia erikoistumisopinnot proviisoreille, PD

Projektityö, 31s., 2 liitettä
Projektityön ohjaaja: FaT Hanna Kumpulainen
Joulukuu 2011

TIIVISTELMÄ

Vilustumissairauksien hoito on ajankohtaista joka puolella maapalloa mihin vuodenaikaan tahansa. Sekä länsimaissa että Aasiassa kehitellään uusia valmisteita, ja etsitään hoitomenetelmiä tähän yleiseen sairauteen.

Työn tarkoituksena oli tutustua Kiinassa käytettyihin vilustumislääkkeisiin ja hoitomenetelmiin. Kiinalainen perinteinen lääkehoito perustuu täysin erilaiseen teoriaan kuin länsimaalainen lääketiede. Työssäni perehdyin kiinalaisen perinteisen lääketieteen filosofiaan.

Käytin tutkimuksessa avointa strukturoitua haastattelumenetelmää. Laadin listan kysymyksiä, joiden avulla syntyi avoin keskustelu haastateltavien kanssa. Haastattelin kolmea kiinalaista asiantuntijaa: proviisoria ja kahta lääkäriä. Proviisori työskentelee kansainvälisessä lääkärikeskuksessa, jossa hoidetaan ulkomaalaisten potilaiden lisäksi paikallisia kiinalaisia potilaita. Molemmat haastattelemani lääkärit ovat perinteisen lääketieteen erikoislääkäreitä, joilla on myös länsimaalaisen lääketieteen koulutus.

Kiinalainen lääketiede käsittää ihmisen kokonaisuudeksi. Ihminen tuntee itsensä terveeksi jos elimistössä vallitsee tasapaino erilaisten voimien välillä. Myös tunnetilat ja tasapaino ympäristön kanssa vaikuttavat kehon terveyteen. Ennaltaehkäisevät ja hoitavat menetelmät perustuvat näihin ajatuksiin kehon ja mielen kokonaisuudesta.

Hoitokuurit ovat usein pitkiä, ja niihin yhdistetään elintapamuutoksia, akupunktiohoitoa ja hierontaa. Perinteisen kiinalaisen lääketieteen lääkärin vastaanotolla määrätään lääkeyrttiseos, joka toimitetaan poliklinikan apteekista. Tavallinen flunssalääkitys on 1-2 viikon lääkekuuri, jonka jälkeen tarvittaessa sovitaan uusintakäynnistä. Potilas valmistaa keitteen kotona. Suodatettu lääke-seos nautitaan ohjeen mukaan.

Ainoastaan lyhytaikaisessa hoidossa voidaan ajatella länsimaalaisten ja perinteisten lääkkeiden yhteiskäyttöä. Tämäkin tulisi tehdä harkitusti asiantuntevan lääkärin ohjauksessa.

Kiinassa avoaptekeista ostetaan reseptittömiä perinteisiä hyviksi koettuja vilustumislääkkeitä, mutta edelleenkin arvostetaan yksilöllistä lääkärin määräämää rohdosseosta, joka keitetään itse kotona. Länsimaalaisten lääkkeiden asema flunssan hoidossa on vähemmän tunnettu. Nuorella sukupolvella on kokemuksia länsimaalaisista lääkkeistä, ja he saattavat valita synteettisen länsimaalaisen valmisteeseen.

Kiinalainen lääketiede on kokonaisvaltainen. Kokonaisvaltaisuuden takia ei tarvitse erottaa mieltä ruumiista, vaan tunteisiin ja mieleen liittyvät oireet täydentävät oirekuvaa ja johtavat oikeaan diagnoosiin. Tämän voisi yksinkertaistaa: länsimaalaisessa vilustumissairauden hoidossa yritetään nujertaa virus tai bakteeri, kiinalaisessa vahvistaa elimistön vastustuskykyä ja tasapainoa.

Kiinalaiseen lääketieteeseen tulisi suhtautua avoimesti ja arvostaa sen tuhatvuotista historiaa. Vaikka kaikesta ei olekaan tieteellisiä tutkimustuloksia, kiinalaiset luottavat kokemuksen kautta hoitojen tehoon. Jotta me länsimaissa voisimme hyödyntää edes osaa tästä lääkehoidosta, tarvitsemme lisää tutkimustuloksia ja näyttöä myös meidän näkökannaltamme.

Avainsanat: perinteinen kiinalainen lääketiede, TCM, vilustumissairaudet, Yin-Yang -voimat, elinenergia Qi, kiinalaiset rohdokset

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	5
2	KIRJALLISUUSKATSAUS	6
	2.1 Perinteisen kiinalaisen lääketieteen perusteita.....	6
	2.2 Potilaan tutkiminen.....	7
	2.3 Yin ja Yang -teoria.....	8
	2.4 Viiden elementin teoria.....	10
	2.5 Sisäelimet.....	12
	2.6 Qi eli elinenergia.....	13
	2.7 Patogeneesi eli teoria sairauksien synnystä.....	14
	2.8 Hoitomenetelmät.....	15
	2.8.1 Perinteiset lääkkeet.....	16
	2.8.2 Perinteisten lääkkeiden neljä ominaisuutta.....	16
	2.8.3 Viisi makua.....	17
	2.8.4 Yhteisvaikutukset perinteisissä lääkeyhdisteissä.....	18
3	TAVOITTEET	19
4	AINEISTO JA MENETELMÄT	19
5	TULOKSET	20
	5.1 Mitä menetelmiä käytettiin.....	21
	5.2 Mitä lääkkeitä käytettiin.....	21
	5.3 Perinteisen lääketieteen tulevaisuus.....	23
6	POHDINTA	23
	6.1 Menetelmät ja tulevaisuus.....	24
	6.2 Lääkkeet.....	24
7	YHTEENVETO	25
8	KIRJALLISUUSLUETTELO	27
	LIITE 1	
	LIITE 2	

1 JOHDANTO

Ainoastaan kahdeksan tunnin lentomatkan päässä Suomesta itään elää noin 1,3 miljardia kiinalaista, joiden tavat ja tottumukset tuntuvat eroavan monessa suhteessa omistamme.

Kiinalainen kulttuuri juontaa juurensa noin kolmen tuhannen vuoden taakse. Kiinalaisen lääketieteen perusteos Neijing hahmottui jo 300-200 -luvulla eKr. Kiinalaiset filosofiat kuten taolaisuus ja kongfutselaisuus ovat molemmat tuhansia vuosia vanhoja.

Vanhimmat löydettyt akupunktioneulat ovat luisia ja peräisin neoliittiselta kaudelta. Historiallinen kulttuuritausta on muokannut kiinalaisten ihmisten elämää ja tapoja; monilla ajatusmalleilla ja teorioilla on edelleen vankka jalansija kiinalaisten arkipäivässä.

Matkailun ja liiketoiminnan mukana kiinalaiset perinteiset hoitomuodot ovat tulleet meille tutuiksi. Monilla meistä on kuva akupunktiohoidoista ja kiinalaisista yrttilääkkeistä. Voiko suomalainen turisti käydessään Kiinassa hoidattaa flunssaoireitaan tai verenpainettaan käymällä perinteisessä sairaalassa? Entä miksi meillä suomalaisissa apteekeissa ei ole myynnissä hyviä ja tehokkaita kiinalaisia lääkkeitä? Miksi länsimaalainen ja kiinalainen lääkehoito ovat niin kaukana toisistaan?

Asuessani usean vuoden ajan Kiinassa opiskelin kiinalaisen perinteisen lääketieteen alkeita. Siitä saakka olen ollut kiinnostunut länsimaalaisen ja kiinalaisen lääketieteen eroista. Ehkä yrttilääkinnän ja kiinalaisten hoitomenetelmien erilaisuus ja niiden sopimattomuus sellaisenaan suomalaiseen hoitokäytäntöön selviää teoreettisista sekä kulttuuriin sidonnaisista eroista. Koska en kuitenkaan ole tekemässä antropologista tai sosiologista tutkielmaa vaan pyrin käsittelemään aihetta suomalaisen apteekkialan ja lääkehoidon kannalta, rajasin aiheen koskemaan vilustumissairauksien hoitoa.

2 KIRJALLISUUSKATSAUS

2.1 Perinteisen kiinalaisen lääketieteen perusteita

Kiinalaisen lääketieteen filosofiaa on vaikea käsitellä lyhyesti. Pyrin tuomaan esille tärkeimmät ajatukset ja teorialat, joille filosofia perustuu. Samalla rajaan teoriaosuutta siten, että se koskee aiheitani eli vilustumissairauksien hoitoa perinteisessä kiinalaisessa lääketieteessä. Jätän tutkimuksesta pois akupunktion ja suuntaudin lääkehoidon perusteisiin.

Kiinalaisen lääketieteen näkemyksen mukaan ihminen ja luonto ovat yksi yhteenkuuluva, suunnattoman suuri kokonaisuus (Hytönen 2007). Ihminen muodostaa pienoiskuvan, mikrokosmoksen koko luonnon rakenteesta makrokosmoksesta. Kokonaisuuden ajatuksen takia kiinalainen lääketiede ei ole koskaan joutunut vastakohta-ajatteluun sielusta ruumiissa tai mielestä kehossa. Perinteisessä lääketieteessä tunteisiin ja mieleen liittyvät oireet sulautuvat elimistön muihin oireisiin ja muodostavat kokonaisuuden.

Ihmisen sairastuessa hänen toimintonsa häiriytyvät joko ulkopuolisen patogeenisen tekijän tai elimistön sisäisen häiriön takia (Koivisto ja Tuomi 2007). Ulkopuoliset tekijät ovat useimmiten sääolosuhteiden aiheuttamia. Ulkoisia patogeenisiä tekijöitä ovat tuuli, kylmyys, kuumuus (tuli), kuivuus, kosteus ja kesäkuuma. Kukin näistä tekijöistä saattaa aiheuttaa tiettyjä kliinisiä oireita.

Esimerkiksi ulkoisen tuulen aiheuttamat oireet ilmaantuvat äkillisesti ja menevät useimmiten nopeasti ohi, kun taas ilman kosteus tunkeutuu elimistöön vähitellen ja sen oireet ilmaantuvat hitaasti (Hytönen 2007). Kosteuden aiheuttamia oireita voivat olla painon tunne jossain osassa kehoa ja sameat, paksut eritteet.

Sisäisiä taudinaiheuttajia ovat liian voimakkaina tai liian pitkään jatkuvat tunteet

(Essentials of Chinese Acupuncture 1980). Tällaisia tunteita ovat ilo, suuttumus,

alakuloisuus, levottomuus, tuska, pelko sekä pelästyminen. Perinteisessä kiinalaisessa lääketieteessä tietty tunne kuuluu tietylle sisäelimelle (Koivisto ja Tuomi 2007).

Esimerkkinä kauan jatkunut vihan tunne aiheuttaa häiriöitä maksassa. Sieltä tila voi levitä edelleen keuhkoihin aiheuttaen yskää (maksan tuli polttaa keuhkoja) ja muualle elimistöön tehden tuhoja.

Kolmantena ryhmänä mainitaan perinnölliset tekijät, heikko ruumiinrakenne ja huono ruokavalio (Essentials of Chinese Acupuncture 1980).

Kaikilla näillä tekijöillä on vaikutusta ihmisen terveydentilaan joko erikseen tai yhdessä.

2.2 Potilaan tutkiminen

Koska ihminen ja sen toiminnot on kokonaisuus, kehon jokainen osa heijastaa kokonaisuuden tilaa. Tarkkailemalla pinnassa tapahtuvia muutoksia (kasvojen väri, kielen pinnan muutokset, koettamalla ranteen pulssia) voidaan päätellä kehon sisällä tapahtuvia muutoksia (Vinokur 2011).

Perinteisen lääketieteen lääkärin vastaanotolla käydään läpi määrätyt rutiinit. Lääkäri tarkastelee potilaan kasvoja, vartaloa, raajoja, ihoa ja kieltä. Kasvojen väri, silmät, hiukset, potilaan olemus ja ruumiinrakenne kertovat hänen terveydentilastaan.

Kielen tarkastelu on tärkeä osa tutkimusta (Hytönen 2007). Tutkitaan kielen runko, kielen rakenne, kielen kate sekä sen kosteus. Kielidiagnostiikalla saadaan usein selville sairauden perussy.

Kuuntelu ja haistelu ovat myös osa potilaan tutkimista (Hytönen 2007). Kuuntelu liittyy kaikkeen ihmisen tuottamiin ääniin: puhe, hengitys, hikka tai kipuun liittyvät äänet. Haistelussa kiinnitetään huomio hengitykseen, eritteiden hajuun sekä potilaan kokonaishajuun.

Kyselyssä potilas voi kertoa vaivoistaan (Hytönen 2007). Lääkäri haluaa potilaan

kertovan tuntemuksiaan seuraavista asioista: kylmyys ja kuumuus, hikoilu, kipu, pää ja keho, rintakehä ja vatsan alue, jano, ruokahalu, ulostaminen, virtsaaminen, uni, kuulo, näkö, tunne-elämä, gynekologiset seikat, impotenssi ja lapset.

Viimeinen tärkeä vaihe on tunnustelu. Potilas asettaa ranteen pienelle alustalle ja lääkäri tunnustelee ranteesta pulssin. Potilaan pulssin nopeuden ja syvyyden perusteella tehdään päätelmät diagnoosia varten.

Diagnoosin tekoon ei tarvita instrumentteja eikä laboratoriokokeita.

2.3 Yin ja Yang -teoria

Yin ja Yang -teoria on taoistinen tapa kuvata maailmankaikkeuden liikettä (Koivisto ja Tuomi 2007). Kaikki ilmiöt voidaan luokitella Yiniksi ja Yangiksi. Mikään asia tai esine ei ole pelkästään Yin tai Yang. Voimat esiintyvät aina yhdessä ja kuvaavat ilmiöiden suhteita jossain kokonaisuudessa. Yin ja Yang -voimat ovat toistensa vastavoimat, ne kontrolloivat toinen toistaan ja luovat toinen toistaan.

Yang ja Yin voimien ominaisuuksia:

YANG	YIN
tuli	vesi
kuuma	kylmä
levoton	rauhallinen
kuiva	märkä/vetinen
kova	pehmeä
kiihtyminen	laantuminen
nopea	hidas
aineeton	aineellinen

Ihmisessä elimet ja kudokset luokitellaan kuuluviksi joko Yin tai Yang -voimiin (Essentials of Chinese Acupuncture, 1980). Luokittelu tehdään elinten ja kudosten

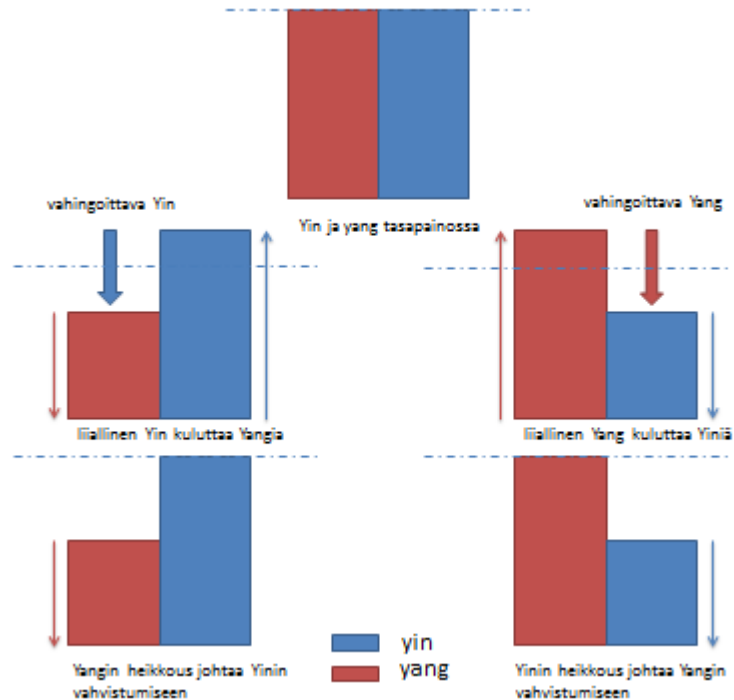
sijainnin ja tehtävien mukaan. Elimistön pintaosat ja raajat omaavat Yang -voimia ja elimistön sisäosissa olevat elimet Yin -voimia.

Kun tulen määrä elimistössä lisääntyy, sen vaikutukset näkyvät usein elimistön yläosissa, yläruumissa, päässä (Hytönen 2007). Liiallisen tulen määrä ilmenee mm. päänsärkinä, punoittavina silminä ja janona. Jos vesi eli Yin -voima dominoi liikaa, vettä siirtyy elimistön alaosiin. Silloin potilaalla ilmenee jalkojen turvotusta, virtsan runsasta erittymistä ja inkontinenssia. Yin ilmenee kehossa kylmänä, rauhallisena, kosteana, hitaana ja aineellisena (Vinokur 2011). Tulehdustiloissa Yin rauhoittaa ja vähentää Yangin kuumentavaa vaikutusta.

Kaikki kuivuuden oireet, kuten kuiva iho, kuivat silmät, kuiva suu, kuiva kurkku tai kuiva uloste viittaavat liialliseen Yangiin tai liian vähäiseen Yiniin (Hytönen 2007). Yang ilmenee kehossa kuumana, levottomana, kuivana, nopeana ja aineettomana (Vinokur 2011). Jos kehossa on liiallista kylmyyttä, tasapaino voidaan palauttaa lämmittävillä Yang -lääkkeillä tai ruoalla, jolla on Yang -ominaisuuksia.

Terveen ihmisen kasvot ovat vaaleanpunertavat, eivät punaiset tai kalpeat, mieli tasapainossa, liikehdintä normaalia, ei apaattista tai levotonta (Hytönen 2007). Yin ja Yang ovat riippuvaisia toisistaan. Kaikki elimistön prosessit ovat seurausta näiden voimien vastakohtaisuudesta. Yin ja Yang -voimien suhde on jatkuvaa tasapainoilua, jos toinen kasvaa, toinen vähenee. Elimistössä vallitsee ns. dynaaminen tasapaino.

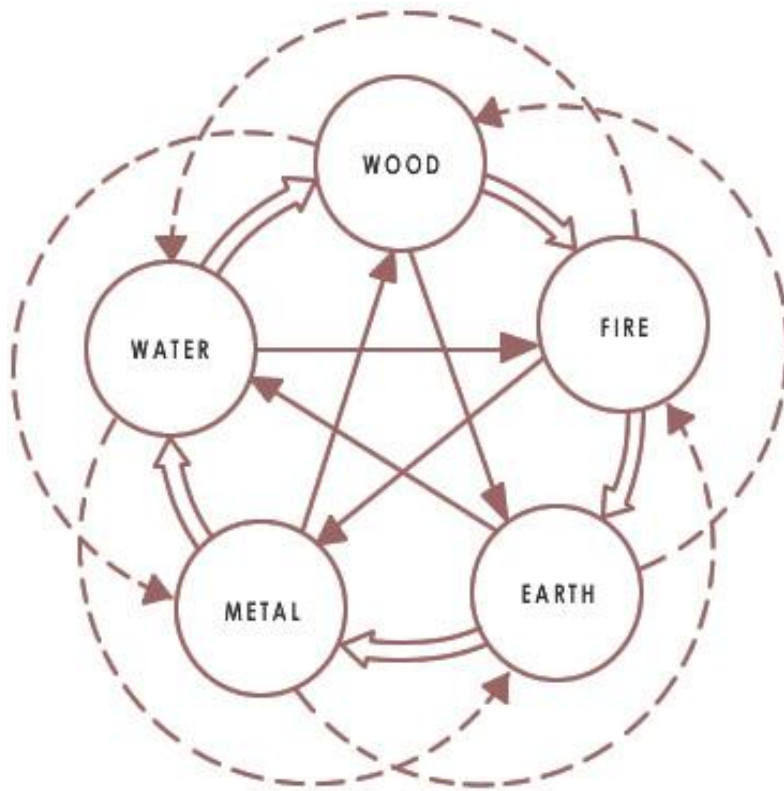
Yinin ja Yangin tasapainotila edellyttää tasapainoa myös elintavoissa, ruokavaliossa, työssä, huvituksissa ja tunne-elämässä (Koivisto ja Tuomi 2007).

Kuva 1. Yin ja Yang -voimien muuttuminen elimistössä (Essentials of Chinese Acupuncture 1980)

2.4 Viiden elementin teoria

Viiden elementin teoria koostuu puun, tulen, maan, metallin ja veden muodostamasta kehästä ja elementtien välisistä vaikutussuhteista. Näiden elementtien keskinäiset suhteet muodostavat luovan ja tuhoavan syklin (Koivisto ja Tuomi 2007). Jokaisella elementillä on vastaavuutensa luonnonilmiöissä ja ihmiskehon ominaisuuksissa (Vinokur 2011).

Kuva 2. Viisi elementtiä ja niiden vuorovaikutussuhteet; myötäpäivään kehässä kulkevat nuolet kuvaavat luovaa kehää, kuvan keskellä olevat nuolet kuvaavat rajoittavaa kehää, uloin kehä vastapäivään kuvaa loukkaavaa (sortavaa) kehää (Hytönen 2007)

Luovassa kehässä yksi elementti luo tai vahvistaa järjestyksessä seuraavaa elementtiä. Rajoittavassa kehässä kukin elementti rajoittaa tai kontrolloi toista elementtiä; puu rajoittaa maata, maa rajoittaa vettä, vesi rajoittaa tulta. Tuli taas rajoittaa metallia ja metalli puuta. Rajoittava kehä kontrolloi luovaa toimintaa ja pitää yllä tasapainoa.

Molemmat kehät toimivat samanaikaisesti. Syntyy tilanne, joka tarjoaa mahdollisuuden normaalille kasvulle ja kehitykselle.

Loukkaavassa (sortavassa) kehässä reaktioiden järjestys on päinvastainen kuin rajoittavassa kehässä. Puu loukkaa metallia, metalli loukkaa tulta, tuli loukkaa vettä, vesi loukkaa maata ja maa loukkaa puuta. Tässä kehässä on kyse tasapainon rikkoutumisesta. Elimistössä syntyy sairaustila.

Kiinalaisessa lääketieteessä sisäelimet ovat toisiinsa nähden samanlaisissa vaikutussuhteissa kuin viisi elementtiä. Maksa kuuluu puuhun, sydän tuleen, perna maahan, keuhkot metalliin ja munuaiset veteen. Maksa vahvistaa sydäntä ja toisaalta maksa rajoittaa pernaa. Näin viiden elementin teoria toimii sisäelinten toimintojen mallina.

2.5 Sisäelimet

Länsimaalaisessa lääketieteessä sisäelimet käsitetään fyysisinä kappaleina, joiden toiminta on biokemiallista. Perinteisessä kiinalaisessa lääketieteessä painotetaan elinten funktionaalista osuutta suhteessa koko kehon prosesseihin. Jokaisella sisäelimellä on oma aspektinsa, joka liittyy tunteisiin ja henkiseen elämään (Vinokur 2011).

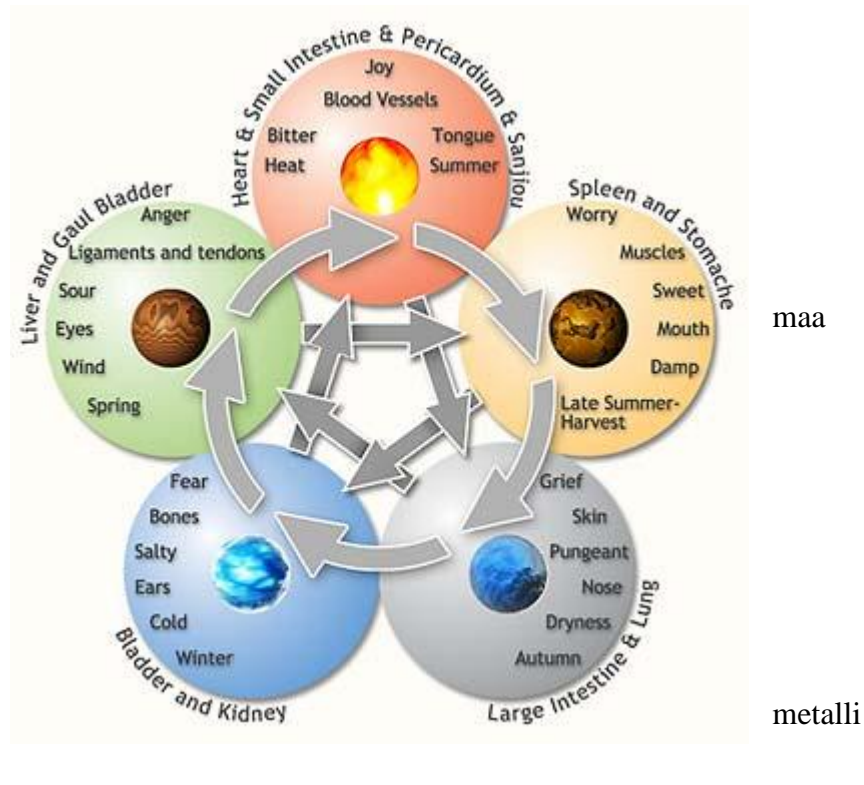
Zang elimiä on viisi: sydän, keuhkot, munuaiset, maksa ja perna. Näiden tärkeänä tehtävänä on valmistaa ja varastoida Qi:tä (elinenergia), verta ja nesteitä sekä lähettää niitä eteenpäin (Koivisto ja Tuomi 2007).

Fu elimiä on kuusi: mahalaukku, ohutsuoli, paksusuoli, sappirakko, virtsarakko ja kolmoislämmitin. Näiden tehtävänä on ottaa vastaan, sulattaa ja muokata sekä siirtää eteenpäin ruuasta saatavia ravintoaineita. Ne myös poistavat kuona-aineita (Koivisto ja Tuomi 2007).

Jokainen Zang elin on yhteydessä yhteen Fu elimeen. Sydämellä on parina ohutsuoli, keuhkoilla paksusuoli, munuaisilla virtsarakko, maksalla sappirakko ja pernalla mahalaukku (Vinokur 2011).

tuli

puu

Kuva 3. Zang ja Fu -elinten yhteydet tuntoelimiin ja kudoksiin. Myös tunnetilat, vuodenajat, ilmasto-olosuhteet, maut ja ilmansuunnat luokitellaan kunkin viiden elementin alle (Liu ja Mau 1980).

2.6 Qi eli elinenergia

Ravinnon ja hengityksen kautta saatu Qi ravitsee sydäntä ja keuhkoja sekä tukee niiden toimintaa. Muodostuu ravinto-Qi ja puolustus-Qi. Ravinnosta saatu Qi kulkeutuu verisuoniin ja ravitsee sisäelimiä. Puolustus-Qi jakautuu verisuoniston ulkopuolelle lihaksistoon ja iholle. Tämä Qi lämmittää ja ravitsee kudoksia, kontrolloi ihohuokosten avautumista ja sulkeutumista sekä puolustaa elimistöä sen ulkopuolisilta patogeenisiltä tekijöiltä (Hytönen 2007).

Qi virtaa läpi meridiaanien ja suojaa kehoa. Jotta ihminen pysyisi terveenä, tulee Qin virrata tasaisesti (Vinokur 2011). Kiinalaisen perinteisen lääketieteen perimmäisenä pyrkimyksenä on ylläpitää elimistön tasapainoa, ja Qin tasaista virtausta kehossa.

2.7 Patogeneesi eli teoria sairauksien synnystä

Perinteisessä lääketieteessä sairaus ei merkitse kehoon tunkeutuvia mikro-organismeja, sairastuneita kudoksia tai stressiin liittyviä ongelmia (Ody 2006). Sairauksien synty kuvataan neljällä eri periaatteella.

- taudin voi aiheuttaa joko ulkoinen tai sisäinen tekijä
- Qi joutuu puolustautumaan ulkoista patogeenista tekijää vastaan
- Yin ja Yang ovat epätasapainossa
- Qi ei virtaa normaalisti

Ihmisen antipatogeeniset ominaisuudet joutuvat vastustamaan sairauksia aiheuttavia patogeenisiä tekijöitä. Kyky vastustaa sairauksia eli ihmisen antipatogeeninen kyky riippuu elimistön tasapainosta, puolustusenergioiden kyvystä, yleiskunnosta sekä mielialasta (Hytönen 2007).

Ihmisen sairastuessa flunssaan patogeeninen tekijä tunkeutuu elimistöön ulkopinnan kautta. Ulkoiset syndroomat ovat yleensä akuutteja ja suhteellisen lieviä (Hytönen 2007). Aluksi potilas tuntee vastemielisyyttä kylmää ja tuulta kohtaan. Hän palelee. Hänelle tulee kuumetta ja päänsärkyä. Koko kehossa tuntuu nivelsärkyä. Kielen pinnalla on ohut peite, ja potilaan pulssi on pinnallinen. Antipatogeeninen tekijä ja taudinaiheuttaja kamppailevat keskenään. Tämä aiheuttaa potilaalle kuumetta. Kiinalaisen perinteisen lääketieteen mukaan kyseessä on siis ulkoisen patogeenisen tekijän aiheuttama ulkoinen sairaustila. Meillä sitä kutsutaan vilustumiseksi tai flunssaksi.

Ulkoisia syndroomia voivat olla joko ulkoinen-kylmä -tila tai ulkoinen-kuuma -tila (Hytönen 2007). Näillä kahdella flunssan perustyyppillä on erilaiset oireet ja niitä hoidetaan eri tavoin (Vinokur 2011).

Ulkoinen-kylmä tilassa potilaalla ei ole jano, kielen kate on ohut ja valkoinen, pulssi on jännittynyt ja kuume lievää. Potilaalla on päänsärkyä ja jäsenet särkevät eri puolilla kehoa (Ody 2006).

Ulkoinen-kuuma tilassa potilaalla on jano, kielen reunat ja kärki punoittavat, pulssi on nopea ja potilaalla on selvästi kuumetta. Hänellä on päänsärkyä, silmät punoittavat, kipeä kurkku ja paksu erite nenän limakalvoilta. Virtsan väri on tumman keltainen, ja joskus saattaa kehittyä ihottumaa (Ody 2006).

Kummassakaan tilassa patogeeninen tekijä ei vielä ole vaikuttanut elimistön sisällä, mutta hoitamattomana tilanne saattaa muuttua vakavammaksi ja vaikuttaa sisäelimiin. Vilustumissairauksien kohdalla oireet kohdistuvat keuhkoihin.

Pinnallisten oireiden pahentuessa potilaalla on kuumeen lisäksi keltaisia ysköksiä, ankaraa janoa, halu juoda kylmää, paksu keltainen kate kielen pinnalla, punainen kielen runko ja nopea pulssi. Silloin on kyseessä sisäinen kuuma syndrooma (Hytönen 2007). Sen sijaan sisäinen kylmä tilassa potilaan yskökset ovat vaaleita ja nenän erite valkoista (Ody 2006).

Sisäinen syndrooma voidaan muuttaa takaisin ulkoiseksi syndroomaksi, jolloin potilaan tila paranee (Ganzhong ym. 2003). Kun sairaus on muuttunut vakavammaksi, potilaalle annetaan kirpeitä yrttejä kuten inkivääriä, jotta saadaan sairaus nousemaan takaisin kehon ulkopintaan.

2.8 Hoitomenetelmät

Hoitomenetelminä ovat akupunktio tai lääkehoito. Elintapamuutoksien voidaan ennaltaehkäistä sairauksia ja parantaa potilaan tilaa. Kiinnittämällä huomio terveelliseen ravintoon, sopivaan liikunnan ja unen määrään saadaan elimistön tasapainotila parantumaan. Jätän käsittelemättä akupunktioidon.

2.8.1 Perinteiset lääkkeet

Käytän tekstissä nimitystä perinteiset lääkkeet kuvaamaan käytössä olevia kiinalaisia rohdosvalmisteiden raaka-aineita tai niistä tehtyjä valmisteita.

Perinteisen kiinalaisen lääketieteen farmakologia juontaa juurensa tuhansien vuosien taakse. Lääketutkimus on lisääntynyt, ja uusien lääkevalmisteiden ja -muotojen kehittäminen perinteisten lääkeyrttien rinnalle on meneillään.

Kiinalaisessa lääketieteessä käytetään kasveja ja niiden osia, eläinkunnasta saatuja elementtejä ja mineraaleja (Liu ym. 2003). Kasvien lajikkeet ja niiden kasvupaikat sekä kasvien kerääminen ja säilyttäminen ovat tärkeitä tekijöitä lääkkeen toivotun vaikutuksen kannalta.

Nykyään monet lääkeyrteistä on viljeltyjä ja niiden kasvuolosuhteita kontrolloidaan (Liu ym. 2003). Lääkerohdosten kasvupaikalla, kastelulla ja keräilyajankohdalla on suuri merkitys kasvissa olevan vaikuttavan aineosan määrään ja tehoon.

Kasvirohdokset käsitellään ennen niiden lääkkeellistä käyttöä (Ganzhong ym. 2003). Siten voidaan saavuttaa toivottu teho, vähentää tai poistaa sivuvaikutukset ja toksisuus, vaikuttaa suoraan lääkeaineen vaikutusmekanismiin elimistössä, tehdä rohdoksesta paremmin säilyvä ja poistaa mahdolliset ei-toivotut partikkelit. Kasvipäriset ja eläinkunnasta saadut aineet puhdistetaan, huuhdotaan, kostutetaan, keitetään, höyrytetään tai kuivataan raaka-aineesta riippuen. Näin saadaan mahdollisimman hyvin säilyvä tuote, jota voidaan käyttää perinteisenä lääkkeenä tai sen osana.

2.8.2 Perinteisten lääkkeiden neljä ominaisuutta

Sairaudet voidaan jakaa kahteen ryhmään kylmät ja kuumat sairaudet. Perinteisien lääkkeiden ominaisuuksia ovat: viileä, kylmä, lämmin ja kuuma (Liu ym. 2003). Kylmiä sairauksia hoidetaan siten lämpimillä tai kuumilla lääkkeillä ja kuumia sairauksia viileillä tai kylmillä lääkkeillä.

2.8.3 Viisi makua

Kirpeän ominaisuuden omaava perinteinen lääke saattaa sisältää haihtuvia öljyjä (Liu ja Mau 1980). Nämä lääkkeet karkottavat antipatogeenisen tekijän kehon pintaosista. Kirpeät lääkkeet saavat aikaan Qin ja veren virtauksen paranemista.

Tähän ryhmään kuuluvia rohdoksia käytetään kylmä-tuuli -tyyppisissä sairauksissa, jolloin oireina ovat kuumeilu, päänsärky, ohut vaalea kielen kate, pinnallinen jännittynyt pulssi sekä yskä (Ganzhong ym. 2003). Tavallisia esimerkkejä ovat Herba Ephedrae (kirpeä, karvas), Ramulus Cinnamomi (kirpeä, makea) ja Folium Perillae (kirpeä ja makea). Kaikilla näillä on myös lämmin ominaisuus, joten ne sopivat vilustumissairauksien hoitoon hyvin.

Makeat lääkkeet sisältävät aminohappoja ja sokeriyhdisteitä (Ganzhong ym. 2003). Näillä on usein elimistöä vahvistavia vaikutuksia. Ginsengillä on makeita ja lämmittäviä ominaisuuksia ja siksi se piristää Qi:tä. Osa makeista lääkkeistä kostuttaa keuhkoja ja irrottaa limaa. Tämän ryhmän lääkkeitä kuten hunajaa ja lakritsijuurta käytetään yhdessä muiden rohdosten kanssa tukemaan niiden vaikutuksia.

Hapan maku lääkkeessä kertoo siitä, että se sisältää orgaanisia happoja ja tanniineja (Ganzhong ym. 2003). Lääke vähentää hikoilua, verenvuotoa ja ripulia; estää Qin kulkua. Osalla on ruoansulatusta ja ruokahalua parantavia ominaisuuksia. Esimerkkinä tästä ryhmästä on Fructus Crataegi (orapihlajan marja, hapan ja makea). Sillä on lievä lämmin ominaisuus. Voidaan käyttää parantamaan ruoansulatusta ja vatsakipua sekä ripulia. Lääkkeellä on myös vaikutuksia verenkiertoon ja rasva-aineenvaihduntaan.

Kirpeän, karvaan makuiset lääkkeet sisältävät alkaloideja ja glykosideja (Ganzhong ym. 2003). Nämä ovat puhdistavia lääkkeitä; puhdistavat tulta elimistöstä. Voidaan käyttää myös pienissä määrin parantamaan ruokahalua ja ruoansulatusta. Radix Rhizoma Rhei on kirpeän karvas ja kylmä ominaisuuksiltaan. Käytetään kuuman aiheuttamaan ummetukseen, poistamaan tulta ja parantamaan verenkiertoa.

Suolaiset lääkkeet sisältävät epäorgaanisia ainesosia kuten natriumsulfaattia ja kaliumsulfaattia (Ganzhong ym. 2003). Niitä käytetään puhdistamaan elimistöä. Natriumsulfaattia lisätään Cortex Magnoliaen (magnoliapuun kuoren) ja Fructus Aurantii Immaturuksen (raa'an appelsiininhedelmän) kanssa kuumeisen ummetuspotilaan lääkitykseen.

Mauttomilla lääkkeillä poistetaan elimistöstä kosteutta ja lisätään nesteiden poistumista (Ganzhong ym. 2003).

Jokaisella perinteisellä lääkkeellä on omat ominaisuutensa ja makunsa. Ne tulee ottaa huomioon sairauksia hoidettaessa.

2.8.4 Yhteisvaikutukset perinteisissä lääkeyhdisteissä

Perinteisen lääketieteen lääkärin määräämässä lääkevalmisteessa saattaa olla kymmenkunta eri kasvipäristä tai eläinkunnasta saatua ainetta. Silloin on tiedettävä eri komponenttien yhteisvaikutukset.

Lääkevalmisteessa on yksi pääelementti, joka on vaikuttava aine (Ganzhong ym. 2003). Muut aineosat tukevat vaikuttavan aineen funktiota. Vaikuttavan aineen ja apuaineen vaikutus voi olla yhdensuuntainen tai toistaan neutraloiva. Avustavat komponentit voivat myös vähentää pääaineosan ei-toivottuja sivuvaikutuksia. Valmisteen aineosien yhteiset vaikutukset on siis tunnettava, jotta saadaan haluttu tulos ja teho elimistössä.

Suuri osa perinteisistä lääkkeistä on kielletty raskauden aikana.

Lääkekuurin aikana on kiinnitettävä huomiota myös ruoka-aineisiin (Hytönen 2007). Kaikki perinteiset lääkkeet eivät sovellu kaikkien ruokien kanssa. Määrätyissä sairaustiloissa on vältettävä joitakin ruokia. Kylmäsyndroomatilassa ei sovi syödä kypsentämättömiä ja kylmiä ruokia. Mausteiset, rasvaiset ja kirpeät ruoat on kielletty kuumasyndroomatilassa.

Lääkettä määrätessä on otettava huomioon potilaan ikä, vuodenaika ja ilmasto-olosuhteet (Hytönen 2007).

Valmiiksi punnittu raaka-aineseos pakataan apteekissa annospaketteihin. Tällainen päiväannos keitetään kotona savi- tai emaliastiassa vedessä, suodatetaan ja jaetaan lääkärin ohjeen mukaan yhdeksi tai kahdeksi päiväannokseksi. Asiakas saa usein mukaansa parin viikon paketit.

Nykyään on saatavilla monista tavallisimmista perinteisistä lääkkeistä annospusseja, palloja, pillereitä, kapsleita tai tabletteja. Perinteisten itse tehtyjen keitteiden suosio on kuitenkin kiistaton. Kiireistä kiinalaista varmaan helpottaa valmiiden rohdosvalmisteiden saaminen apteekista.

3 TAVOITTEET

Työn tavoitteena oli selvittää, miten vilustumisoireita hoidetaan Kiinassa. Tutkittiin käytetäänkö Kiinassa useimmiten perinteisiä rohdosvalmisteita vai länsimaalaisia lääkkeitä.

4 AINEISTO JA MENETELMÄT

Kirjallisuuden avulla olen tutustunut perinteisen kiinalaisen lääketieteen perusteisiin ja teorioihin. Tämä oli välttämätöntä sekä oman tietopohjani että lukijan tietämyksen lisäämiseksi. Teoreettisen tiedon lisänä vankka kokemus käytännön elämästä Kiinassa on auttanut ymmärtämään osittain vaikeita kulttuuriin liittyviä eroavaisuuksia.

Tutkimus toteutettiin strukturoidun haastattelumenetelmän avulla Laadin 12 kysymyksen listan (Liite 2.). Kysymykset olivat luonteeltaan avoimia. Tarkoitus oli antaa vastaajan kertoa avoimesti aiheesta. Kysymysten muotoa ja syvyyttä muunneltiin tilanteen mukaan, jotta syntyisi keskustelu.

Haastattelin henkilökohtaisesti Kiinassa Beijingissä kahta henkilöä. Toinen oli proviisori Alfred Li, BA, Msc, Chief Pharmacist, kansainvälisessä SOS sairaalassa. Sairaalassa toimii oma apteekki, josta toimitetaan kaikki poliklinikan ja osastojen lääkkeet. Apteekista myydään ulkopuolisille reseptivapaita käsikauppatuotteita. Apteekista toimitetaan ainoastaan SOS -klinikalla työskentelevien lääkäreiden yrtilääkeresepitejä. Sairaalan apteekissa työskentelee Hra Lin lisäksi 3 kiinalaista farmaseuttia.

SOS on kansainvälinen lääkäriasema-sairaala -yritys, joka Beijingissä huolehtii monien ulkomaalisten yritysten työntekijöiden terveystalveluista. Sairaalassa työskentelee 11 lääkäriä, joista kaikilla on länsimaalaisen lääketieteen opinnot takanaan. Lääkäri Akiko Yamashita on Japanista ja johtaa lääkäriaseman perinteisen lääketieteen osastoa. Hänen alaisuudessaan on kaksi kiinalaista lääkäriä ja yksi akupunktiolääkäri.

Sairaala-aptekin valikoimissa on laaja länsimaalaisten lääkkeiden valikoima sekä runsas perinteisten lääkevalmisteiden määrä. Osa potilaista hakeutuu sairaalan perinteisen lääketieteen lääkäreiden vastaanotolle; heillä on jo aikaisemmin kokemusta hoitojen toimivuudesta.

Toinen haastateltavani oli perinteisen kiinalaisen lääketieteen lääkäri Lily Xu. Hän työskentelee Dong Zi Men -sairaalassa Beijingin keskustassa. Sairaala on erikoistunut perinteisiin hoitomenetelmiin. Haastattelu tapahtui Beijing University of Chinese Medicine -alueella. Neiti Xu:n mukana tuli hänen assistenttinsa, nuori lääketieteen opiskelija hra Wang. Hän avusti välillä hankalissa kieliongelmassa.

Kolmas haastattelu tapahtui sähköisesti. Lähetin kysymykset kontaktilleni, joka työskentelee paikallissairaalassa Wuchang nimisessä kaupungissa, Baoshan prefektuurissa Yunnan provinssissa. Dr Sun työskentelee Wuchang numero 1 People's Hospital:ssa, joka siis sijaitsee aivan Kiinan eteläosassa, lähellä Burman rajaa. Sain hänen vastauksensa kiinaksi, josta ne käännettiin minulle. Olosuhteet Wuchangissa ovat täysin erilaiset verrattuna Beijingiin. Ilmasto Yunnanissa on suuren osan vuotta kuumaa kosteata. Elintaso on huomattavasti alhaisempi kuin suurkaupungeissa.

5 TULOKSET

Kaikki lääketieteen opiskelijat opiskelevat sekä perinteistä kiinalaista lääketiedettä että länsimaista lääketiedettä. Opintojen loppuvaiheessa opiskelija voi halutessaan erikoistua perinteisiin hoitomenetelmiin.

5.1 Mitä menetelmiä käytettiin

Molemmat lääkärit työskentelevät perinteisen lääketieteen sairaalassa, joten heidän vastaanotollaan käytetään perinteisiä menetelmiä. Nämä soveltuvatkin hyvin vilustumissairauksien alkuvaiheessa, kun potilaan sairaus ei ole vielä muuttunut vakavaksi.

Jos lääkäri toteaa, että diagnoosin tekemiseen tarvitaan laboratorionäytteitä, röntgenkuvia tai muita länsimaalaisia hoitomenetelmiä, hänet ohjataan joko oman sairaalan länsimaalaiselle osastolle tai toiseen hoitopisteeseen.

Proviisori työskentelee lääkäriasemalla, jossa ohjataan potilas toivomuksensa mukaisesti joko perinteiselle tai länsimaalaiselle lääkärille. Lääkäri päättää hoitomenetelmistä tilanteen mukaisesti. Tällä lääkäriasemalla vilustumissairauksien hoidossa käytetään useimmiten länsimaalaisia menetelmiä.

5.2 Mitä lääkkeitä käytettiin

Virusten aiheuttamiin vilustumissairauksiin perinteiset lääkkeet tehoavat hyvin. Lääkäreiden mielestä perinteiset lääkkeet ovat tehokkaita ja turvallisia. Samalla voidaan vahvistaa terveiden perheenjäsenten immuuniteettia, jotta he eivät sairastuisi.

Lääkäreiden ja potilaiden yleinen mielipide on, että määräämällä perinteisiä lääkkeitä saadaan yksilöllinen hoito vastaamaan potilaan tarpeita. Perinteisten lääkkeiden kuurit ovat pitkiä. Ensimmäisen käynnin yhteydessä määrätään viikon lääkekuuri, jonka potilas useimmiten valmistaa itse kotona. Uusintakäynnin aikana voidaan määrätä jatkolääkitys,

jossa lääkeeseoksen koostumusta on muokattu tilanteen mukaan. Jos potilaan yleiskunto jatkuu huonona, määrätään hänelle vahvistavia lääkkeitä. Kokonaisuudessaan hoitokuuri voi kestää useita viikkoja.

Potilas saattaa vastaanotolla toivoa pikaista paranemista ja länsimaalaisia lääkkeitä. Silloin käytetään antibiootteja ja muita länsimaalaisia lääkkeitä. Proviisorin haastattelun yhteydessä tuli esille laajakirjoisten antibioottien aiheuttamat resistenssiongelmat. Lääkäri saattaa potilaan toivomuksesta määrätä turhia tai tarpeettoman vahvoja antibiootteja. Viranomaiset ovat joutuneet varoittamaan lääkärikuntaa laajentuneesta bakteerien resistenssiongelma.

Perinteisten lääkkeiden määrääminen lapsille todettiin ongelmaksi. Lääkkeiden voimakas maku vaikuttaa hoitomyönteisyyteen. Toisaalta todettiin, ettei lasten yskän hoito länsimaalaisten lääkkeiden avulla ole tehokasta, joten monet vanhat kotikonstit sopivat paremmin lasten lääkitykseen.

Länsimaalaisten synteettisten lääkeaineiden lisääminen perinteisiin lääkkeisiin aiheutti eriäviä mielipiteitä. Beijingissä työskentelevä lääkäri ei hyväksy ajatusta yhdistelmävalmisteista. Tämä on vastoin perinteisen lääketieteen teorioita. Hoitokuurien pituuksia ei voida säätää sopimaan sekä synteettisiin että perinteisiin komponentteihin sopiviksi. Lisäksi aina ei ole tutkittua tietoa yhteisvaikutuksista.

Yunnanissa työskentelevä lääkäri ja SOS-lääkäriaseman proviisori näkivät lääkkeiden yhdistämisen mahdollisena. He totesivat tämän tuovan lisää mahdollisuuksia. Vilustumissairausten hoito voitaisiin aloittaa länsimaalaisin lääkkein, ja kuurien loputtua tarjota potilaalle perinteisiä lääkkeitä vahvistamaan elimistöä. He myös totesivat, että markkinoilla on jo nyt muutamia yhdistelmävalmisteita.

Lääkärit määräävät potilaalle aina henkilökohtaisen lääkereseptin, jonka koostumus riippuu potilaan sairaudesta. Mitään hyvää lääkettä he eivät maininneet. Suosituista käsikauppalvalmisteista sain valmistenimiä, jotka on mainittu liitteessä (Liite1.).

5.3 Perinteisen lääketieteen tulevaisuus

Tulevaisuudenkuva nähtiin sekä hyvänä että haasteellisena. Kehitys suurissa kaupungeissa tekee ihmisistä kiireisiä. Vanhat traditiot saattavat kärsiä, kun toivotaan nopeita tuloksia. Toisaalta arvostus ja luottamus vanhoihin menetelmiin nähtiin hyvänä.

Usein mainittiin, että perinteisillä lääkkeillä ei ole sivuvaikutuksia ja ne ovat edullisia. Länsimaalaiset hoidot ovat etenkin maaseudulla asuville niin kalliita, että he kääntyvät mieluummin perinteisen lääkärin puoleen.

Lääketutkimus tuo markkinoille uusia valmisteita, joiden nauttiminen on helpompaa. Vilustumissairauksien hoitoon on monia käsikauppavalmisteita joko kapseleina, tabletteina, palloina tai jauheina. Suosittuja ovat annosjauhevalmisteet, joissa pussin sisältö tyhjennetään kuumaan veteen ja juodaan.

Proviisori mainitsi hyvänä seikkana kehityksen ulkomailla. Monissa maissa Aasiassa sekä Amerikassa ja Englannissa käytetään kiinalaisia lääkkeitä länsimaalaisten lääkkeiden rinnalla. Yleinen kiinnostus kiinalaisia hoitoja kohtaan on suurta. Näissä maissa asuu myös yleensä huomattava määrä kiinalaisia maahanmuuttajia, ja he ovat pitäneet yllä tuttuja traditioitansa.

6 POHDINTA

Jokainen kiinalainen tietää jotakin kiinalaisesta lääketieteestä. Ihmiset puhuvat usein ohjeista, jotka perustuvat vanhaan lääketieteen filosofiaan: ei saa juoda kylmää, talvella on vältettävä viilentäviä ja raakoja ruokia, ulospäin on näytettävä iloiselta ja tasapainoiselta, liian vahvat tunnetilat eivät ole hyväksi. Vanhoihin hoitomenetelmiin uskotaan ja luotetaan.

6.1 Menetelmät ja tulevaisuus

Länsimaalaisen lääketieteen ja perinteisen kiinalaisen lääketieteen perusteiden eroavaisuuksien takia hoitomenetelmät poikkeavat länsimaalaisista menetelmistä. Tänä päivänä perinteinen lääketiede on Kiinassa lainsäädännöllisesti tasavertaisessa asemassa länsimaalaisen koululääketieteen kanssa. Perinteinen lääketiede on halpa hoitomuoto. Se ei vaadi kalliita laitteita tai tutkimusvälineitä. Etenkin maaseudulla se saattaa olla ainoa vaihtoehto.

Elintason kohoamisen myötä keskimääräinen elinikä on noussut. Vanhenevan väestön hoidossa perinteisen lääketieteen suosio pysyy korkealla. Kuuluuhan menetelmiin pitkään saavuttamiseksi terveelliset elintavat terveellisine ruokavalioineen. Uskon perinteisen lääketieteen tulevaisuuden olevan positiivinen. Kaiken muutoksen keskellä tarvitaan tuttua ja luotettavaa terveydenhoitoa, joka useimmiten on länsimaalaista hoitoa pehmeämpi vaihtoehto.

Haastattelujen perusteella tuli selväksi mielipide-erot koulukuntien yhdistämisestä. Terveysalalla vallitseva ristiriitaisuus saattaa estää perinteisten menetelmien tutkimustyötä. Pelkkä filosofinen tarkastelu ei saisi olla esteenä hoitamisen ja parantamisen kehitystyössä.

6.2 Lääkkeet

Jotta olisin ymmärtänyt paremmin perinteisten lääketieteen lääkärien lääkevalintoja, minun olisi pitänyt tutustua lähemmin yksittäisten rohdosten ja yrttien ominaisuuksiin. Tämän työn puitteissa se oli mahdotonta, ja siten keskustelu lääkärien kanssa tuntui välillä pintapuoliselta. Toisinaan lääkärit vastasivat kysymyksiini lyhyesti. Kysyessäni lääkevalmisteista, he vastasivat käyttävänsä oman sairaalansa valmisteita eivätkä selvittäneet asiaa paremmin. Kussakin sairaalassa on omat suosikkivalmisteensa, joita pidetään varastossa. Etenkin yskänlääkkeet olivat tällaisia varastotuotteita.

Etelä-Kiinasta 2002 alkanut SARS-epidemia aiheutti alussa hysteeristä paniikkia.

Jostakin levisi ajatus, että juomalla etikkaa saadaan elimistön tilaa vahvistettua tätä tuntematonta sairautta vastaan. Kiinalaiset jonottivat kaupoissa saadakseen etikkaa, joka myytiin hetkessä loppuun. Ehti tapahtua monta onnetonta seikkaa ennen kuin saatiin selville sairauden syyt ja hoito. Tämä oli yksi opetus, joka toi esille ongelmat tartuntatautien hoidossa. Pula sopivista lääkkeistä on kuitenkin nykypäivää Kiinan kehittyvillä alueilla.

Potilaissa saattaa syntyä ihannointia länsimaalaisia lääkkeitä kohtaan. Kaikin keinoin hankitaan mahdollisimman vahvoja länsimaalaisia lääkkeitä; ne ovat hyviä koska ne ovat kalliita. Lääkärillä on vastuu hoidon ja lääkkeiden valinnasta. Usein yhdistämällä molempien koulukuntien tietotaito lääkehoidosta saadaan paras tulos.

7

YHTEENVETO

Kiinassa avoaptekeista ostetaan reseptittömiä perinteisiä hyviksi koettuja vilustumislääkkeitä, mutta edelleenkin arvostetaan yksilöllistä lääkärin määräämää rohdosseosta, joka keitetään itse kotona. Länsimaalaisten lääkkeiden asema flunssan hoidossa on vähemmän tunnettu tavallisen väestön keskuudessa. Nuorempi ja kiireinen sukupolvi, jolla on ehkä kokemuksia länsimaalaisista lääkkeistä ulkomalta, saattaa ostaa oireisiinsa Panadolia Ban Lan Genin sijaan. Siihen hän tarvitsee farmaseutin suosituksen, mitä ei tavallisessa Beijingin apteekissa tapahdu. Farmaseutti suosittelee hänelle edelleen perinteistä flunssalääkettä.

Sama tilanne on meillä suomalaisessa apteekissa. Eiköhän meilläkin ensimmäiseksi suositella tuttua ja turvallista flunssalääkettä, vaikka hyllyssä olisikin tarjolla ns. luontaislääkettä, jota ei ole tutkittu aivan perinpohjaisesti. Kaiken pohjana on luottamus lääkkeen tehoon ja turvallisuuteen. Näistä seikoista tulee olla tutkimustuloksia ja tietoa tarjota asiakkaalle.

Tässä törmäämme jo todettuihin kulttuurieroihin. Kiinalainen arvostaa omaa taustaansa ja luottaa pitkiin traditioihin Meillä lännessä on oltava faktatietoja, jotta arvostamme ja

luotamme johonkin.

Haastatteluissa törmäsin usein kielivaikeuksiin ja käsitteiden eroavaisuuksiin.

Tutustuessani kiinalaisen lääketieteen teorioihin, ymmärsin miksi näin tapahtui. Oikeat termit on tunnettava, muuten on vaikea keskustella aiheesta. Tutkimuksen luotettavuus kärsi myös kielivaikeuksista. Monet kirjat oli käännetty huonosti englanniksi. Toisaalta täsmällistä englanninkielistä vastinetta ei ehkä löydy.

Kiinalaiselta on joskus vaikea saada eksaktia mielipidettä asiasta; hän on mielellään samaa mieltä haastattelijan kanssa jotta 'yhteisymmärrys säilyisi'. Välillä tunsin myös, että koko haastattelu kyseenalaistettiin - miksi ihmeessä hän tätä tutkimusta tekee - mikä on taka-ajatus?

Kiinalainen lääketiede tarjoaa useita uusia vaihtoehtoja meidän kannaltamme.

Länsimaalaisten yskänlääkkeiden teho on tunnetusti kyseenalainen. Lyhytaikaisessa hoidossa kuten lievissä vilustumissairauksissa ja yskän hoidossa kiinalaisista lääkkeistä saattaisi löytyä meille sopivia valmisteita. Jotta voisimme hyödyntää tätä tietoa, tutkimusta pitäisi jatkaa. On muistettava, että me tarvitsemme tarkkoja tieteellisiä tutkimustuloksia, jotta voimme hyväksyä ja luottaa tuotteisiin.

Kiinalainen lääketiede on mielenkiintoinen alue, ja sillä on tulevaisuutta myös meillä Suomessa. Oma tutkimukseni oli vain pintaraapaisu aiheeseen. Mielestäni aihetta tulisi tutkia lisää ja saada meillekin lisää kirjallisuutta aiheesta. Alueen tullessa tutuksi, mielenkiinto kiinalaisista perinteisistä hoitokeinoista kohtaan lisääntyy, ja turhat ennakkoluulot katoavat.

8 KIRJALLISUUSLUETTELO

Essentials of Chinese Acupuncture, Foreign Languages Press, Beijing 1980

Ganzhong L, Xu Q, Wang T: The Essentials of Traditional Chinese Herbal Medicine, Foreign Languages Press, Beijing 2003

Hytönen E: Lohikäärmeen lääketiede. 6. painos. Ming-Meng Oy, Helsinki 2007

Koivisto J, Tuomi J: Kiinan terveydenhuoto länsimaalaisen silmin, Efekto Oy, Helsinki 2007

Liu F, Mau Liu Yan: Chinese Medical Terminology. The Commercial Press, Hong Kong 1980

Ody P: Käytännön kiinalainen lääketiede, Octopus Publishing Group Ltd, Lontoo 2002

Vinokur D: Terveyden kiinalainen käsikirja, 3. painos. Gummerus Oy, Latvia 2011

LIITE 1.

Suosittuja käsikauppavalmisteita vilustusmisoireisiin:**Nin Jiom Pei Pa Koa**

Indications

Nin Jiom Pa Koa is formulated from Chinese herbal ingredients and plant extracts together with honey and sugar syrups. It provides a temporary relief of cough and sore throat associated with common cold, influenza or similar ailments.

Ingredients

Tendrilleaf Fritilary Bulb	Common Coltsfoot Flower
Loquat Leaf	Thinleaf Milkwort Root
Fourleaf Ladybell Root	Bitter Apricot Seed
Indian Bread	Fresh Ginger
Pummelo Peel	Liquorice Root
Platycodon Root	Almond Extract
Prepared Pinella Tuber	Menthol
Chinese Magnoliavine Fruit	Honey
Snakegourd Seed	Maltose Syrup

Dosage

Adults 15 ml 3 times a day

Children 3 times a day, dosage to be reduced according to age

Ban Lan Gen (Isatis Root Granule)

Isatis Root Granule removes toxic heat, reduces heat in blood, cures sore throat and reduces swelling. It is prescribed in cases of tonsillitis accompanied by fever. Symptoms indicating its use include sore throat, fever, headache and cough with phlegm. However, because of the heat-clearing and fire-toxin-resolving functions of all the herbs in this formula, the medicine is appropriate for a wide range of disorders in which heat is present, including prevention and treatment of hepatitis and measles infections.

Because of its granular form it is more receptive by children.

Ingredients

Isatis root

Isatis leaf

Directions

1-2 bags 3 times a day

Packing

5 g x 12 bags / box x 10

The product has the same general function as a broad-spectrum antibiotic. In TCM it clears heat and resolves fire toxins.

Caution

Do not use if pregnant.

Ganmao Qing

Dispels wind-heat and reduces inflammation; used to eliminate fever due to wind-heat.

Symptoms indicating its use include sore throat, fever, headache and cough with phlegm.

This medicine is indicated for the later stages of infections when the viral infection has changed into bacteria stage infection.

Ganmao Qing is a mild remedy and is best used in mild cases, for children or as a prophylactic when a patient suspects pathogenic exposure.

Ingredients

Isatis root

Isatis leaf

Andrographis parts

Sesame seed

Directions

1-2 capsules 3 times a day

Packing

0,5 g x 30 capsules

This formula contains three herbs which each have the same general function as a broad-

spectrum antibiotic. In TCM it clears heat and resolves fire toxin. It is interesting that not all three herbs belong to the category of heat-clearing agents and although none by itself has the property of expelling wind, they attain heat-clearing property in combination.

Do not use if pregnant.

LIITE 2.**Haastattelurunko**

Miten yleensä hoidatte potilasta, jolla on vilustumisoireita?

Miten usein käytätte perinteisiä menetelmiä, entä koska länsimaalaisia menetelmiä?

Mitä hoitomuotoja potilaanne mieluiten toivoisi käytettävän?

Mitkä ovat perinteisten hoitomenetelmien edut verrattuna länsimaalaisiin menetelmiin?

Miten lasten yskää hoidetaan?

Kuinka usein määräätte antibioottihoitoa, miksi?

Mikä on hyvä yskänlääke?

Onko uusia perinteisen lääketieteen lääkeyhdistelmiä vilustumissairauksien hoidossa?

Käytetäänkö yhdistelmälääkkeitä, joissa on sekä perinteisiä rohdoskomponentteja että länsimaalaisia synteettisiä komponentteja?

Onko mitään estettä sille, että samassa valmisteessa on sekä synteettisiä länsimaalaisia että perinteisiä aineosia?

Mikä on mielestänne perinteisen kiinalaisen lääketieteen tulevaisuus?

Voitteko listata joitakin tavallisia ja tehokkaita valmisteita vilustumisoireiden hoidossa?